...ОРИУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...но Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

(3300) | 1951 оной июниин 6, среда | Сэн 20 мүнгэн

...бшаһата тэжээл, эртын силос элбэгээр бэлдэе

...ашаг шэмэтэ малажал ...гурбанжэлэй түсэбые ам...гаар дүүргэхын тулада ...түрүүн адуу малаа үбһэ ...р гүйсэд хангаха хэрэгтэй. ...үдэжэ байгаа адуу мал... тэжээлэй бата бэхи база ...а гээшэ республикын ..., советскэ ба хүдөө ажа...нуудай шухалын шухала ...мүн гэжэ ВКП(б)-гэй об... пленум зааһан байна.

...ликын колхозууд тэжээл ...эдхэхэ бүхы арга болом...е хэрэглэхэ, үбһэ, соломо, ...д ба концентрат бэлдэхын ...р набшаһата тэжээл суг... эрхим шанартай силос ...отой. Һайнаар бэлэдхэг... бшаһата мүшэр ба эртын ...даа малда нилээд үнэтэй болохо байна. Тиимэһээ, ...дай хүтэлбэрилэгшэд ма...эй бэлшээлгэдэ найдаад, ...элнүүдэйнгээ алдууе даб... харин набшаһата тэжээл ...ые ба эртын силос дарал...өөр ябуулха зорилготой. ...ССР-эй Министрнүүдэй Со... ВКП(б)-гэй обкомой бюро ...э оной майн 27-до гарга...ол соогоо набшаһата тэ...эдхэлэй ба эртын силос ... ехэ удхашанартай бай...лэлээд, мүнөө жэл эдэ хү...үүдые саг соонь дүүргэхэ хангахыень нютагуудай ..., советскэ ба хүдөө ажа...нуудые уялгалһан байна. ...оолой ёһоор республикын ...д 100 мянган тонно наб... тэжээл бэлэдхэхэ ба 35 ...онно силос дараха даалга... юм.

... үедэ БМАССР-эй Ми...дэй Соведэй ба ВКП(б)-...мой бюрогой энэ шухала ...хангалтагүйгөөр дүүргэгдэ...а. Республикын хүдөө Министерство, олон ай... партийна ба советскэ ор... набшаһата тэжээл бэлэдхэ...тын силос дараха хүдэлмэ... хэрэгсээнгүй, һүүлшын ...э орхёод байна. Тиимэ...бшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ... силос дараха хооһон табигдаад лэ, ондоо юу...энэгүй. Жэшээлхэдэ, Тар... ба Хориин аймагуудта ...римтанууд үзэгдэнэ.

...жэлнүүдтэ набшаһата тэ...эдхэлэй ба силос дарал...лмэринүүд үбһэ сабшал... таряа хуряалгын үе боло...шолуулагдажа, таһалдуу... байгаа. Теэд зарим ...дай ба колхозуудай хү...эгшэд урданайнгаа ал...тaха замаар ябажа бай...өө тарилга хэжэ байнаб...эл бэлэдхэхэ саг үшөө ...гэһэн буруу һанал Заиг...магай олон колхозуудай ...рилэгшэдтэ бии байна. ...он буруу һаналда ээлэг...энэр набшаһата тэжээл ...тэдэ ба эртын силос да... анхаралаа табинагүй, эдэ ...ринүүдые хэхын тула арга ...онуудаа хүсэдөөр хэрэглэ... Тиихэдэ аймгүйсэдкомой хү...ахын таһагай, тэрэшние ... нүхэр Перевaловай һанаа ...ужа байдагынь гайхалтай. ...шэ жэлдэ үбһэ тэжээлээр ..., олон толгой малаа гарзал...айгаа, үбэл болоһон хойно ...суглуулһан тухайгаа Занг...аймагай хүтэлбэрилэгшэд ... гээшэ гү?

..., Тарбагатайн, Сэлэнгын, ...эбэрэй аймагуудта саарһан ...рафик табигдахаһаа гадна, ... набша бэлэдхэхэ ба эртын ...араха талаар ондоо ямар... ...элмэри хэгдээгүй байна. ...фигые бэелүүлхын тула үр... колхознигуудай дунда ...амжын ба эмхидхэлэй ехэ ...ри ябуулха, графигай дүүр...гэлтые хододоо шалгажа байха хэрэгтэй гэжэ эдэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд ойлгоногүй аал?

Иволгын, Зэдын аймагуудай колхозуудта силос дараха нүхэнүүд мүнөө хүрэтэр гүйсэд заһагдаагүй, мүшэр набша хатааха газарнууд һайнаар түхеэрэгдээгүй байһаар. Гадна, эдэ ба бусад аймагуудай колхозуудта үбһэ хуряалгын машина зэмсэгүүдые заһабарилга хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Иигэжэ нобшорһоор байтарнь саг үнгэржэл, үбһэ сабшалгын үе дүтэлжэл байна.

Саашадаа тэжээл бэлэдхэлэй энэ шухала хэрэгтэ иимээр хандажа болохогүй. Аймагуудай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд адуу малаа үбэлжэлгынь үедэ хүсэд хүрэхэ элдэб тэжээлээр хангаха гээ юм һаа, набшаһата тэжээл бэлэдхэлые ба эртын силос даралгые тоохогүй ябадалаа орхижо, эдэ хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулха уялгатай. Республикын Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолой ёһоор, эдэ хүдэлмэринүүдтэ колхознигуудай, залуушуулай. хүдэлмэришэд ба албахаагшадай олоор хабаадуулга эмхидхэхэ хэрэгтэй. Хүдэлмэриин энэ халуун үедэ колхозой центртэ, гүүртэнүүдтэ болон бусад участогуудта сүлөөтэй байһан бүхы хүнүүд мүшэр набша суглуулалсаха зэргэтэй.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба эртын силос дараха хүдэлмэринүүдтэ комсомольско организацинууд нилээд үүргэ дүүргэхэ байна. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолтой зохилдуулан, ВЛКСМ-эй обком набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба эртын силос дараха хүдэлмэридэ комсомолецуудые ба хүдөөгэй залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулхыень ВЛКСМ-эй аймагай комитедүүдые колхозуудай, совхозуудай ба МТС-үүдэй комсомольско эхин организацинуудые уялгалаа. Комсомолец ба залуу колхозник бүхэнэй урда нэгэ тонноһоо багабэшэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ зорилго табигданхай.

ВКП(б)-гэй айкомууд, колхозуудай партийна ба комсомольско эхин организацинууд хадаа энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэнь комсомолецууд ба залуушуулда бодото туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Колхозуудай, бригадануудай, малай фермэнүүдэй, бүхы колхознигуудай ба залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ, набшаһата тэжээл бэлэдхэлэй ба эртын силос даралгын түсэбэй дүүргэлтые хангаха гээшэ партийна ба комсомольско организацинуудай арюун уялга мүн.

Колхознигуудай ба МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, набшаһата тэжээл бэлэдхэлые ба эртын силос даралгые саг соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэлгын удхашанарые тэдэндэ ойлгуулха гэжэ аймгүйсэдкомуудые, ВКП(б)-гэй айкомуудые болон партийна эхин организацинуудые республикын Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро уялгалһан байна. Партийна организацинуудай агитаторнууд болбол большевистскэ үнэн үгөөрөө эдэ хүдэлмэринүүдэй тон шухала удхашанартай байһые үргэн олон зондо ойлгуулжа, тэдэнэй эдэбхитэй хабаадалгые хангаха, эрхим жэшээ харуулдаг хүнүүдэй дүй дүршэл бүгэдын дунда дэлгэрүүлхэ, социалистическэ мүрысөө үргэдхэхэ зорилготой.

Адуу малай үнэтэ тэжээл — мүшэр набша бэлдэхэ ба эртын силос дараха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэжэ, түсэбөө заатагүй дүүргэе!

Модо урадхуулагшадта туһална

...урадхуулгын Дээдэ-Үдын ... дээрэ ехэхэн таһаллал бо...ой дашарамдуулан, Хориин ... центрын хүдэлмэришэд ...албахаагшад тус участогта ...ческа туһаламжа үзүүлбэ. ... аймагай центрын 58 хү...шэд ба албахаагшад хоёр үдэр соо хүдэлмэрилжэ, 3000 үлүүтэй кубометр модо уһанда табиһан байна.

Энэ патриотическа үүсхэлые бусад аймагуудай ажалшад дэмжэн абаха бээ гэжэ найдагдана.

Б. Намжилон.

„Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө“ уласхоорондын Сталинска шан олгохо Комитедтэ

МЕКСИКАНСКА ОЛОНИИТЫН АЖАЛ-ЯБУУЛАГША ЭРИБЕРТО ХАРА ГЭГШЭДЭ УЛАСХООРОНДЫН СТАЛИНСКА ШАН БАРЮУЛГА

Июниин 1-дэ Кремльдэ, Свердловскэ зал соо, олониитын мэдээжэ ажал-ябуулагша, Мексикын министр байһан, эб найрамдал сахиха ба бэхижүүлхэ хэрэгэй түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэ Эриберто Хара гэгшэдэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шан барюулга болобо.

Үдэрэй 2 часта зал дотор советскэ олониитын организацинуудай —эб найрамдал хамгаалгын Советскэ комитедэй, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй, советскэ залуушуулай Антифашистска комитедэй, профсоюзуудай түлөөлэгшэд олоороо сугларба. Тэдэнэй дунда ороной элитэ ехэ эрдэмтэд, уранзохёолшод, советскэ искусствын ажал-ябуулагшад, москвско предприятинуудай стахановецууд байлсаа.

Эриберто Хара, уласхоорондын Сталинска шан олгэлгын комитедэй түрүүлэгшэ Д. В. Скобельцын, комитедэй гэшүүд А. А. Фадеев ба И. Г. Эренбург, эб найрамдал хамгаалгын Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов гэгшэдэй залда орожо ерэхэдэ, тэндэ сугларaашад тэдэниие халуунаар угтаба.

Уласхоорондын Сталинска шан олголгын комитедэй тогтоолые соносхоһоной һүүлээр, тус комитедэй түрүүлэгшэ академик Скобельцын уласхоорондын Сталинска шангай лауреадай диплом ба үбсүүнэй алтан медаль Эриберто Хара гэгшэдэ барюулба. Ород ба испанска хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн тус диплом дээрэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шан эб найрамдал сахиха ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ байгуулһан габьяагайнь түлөө Эриберто Хара гэгшэдэ олгогдоо гэжэ бэшэгдэнхэй. Уласхоорондын Сталинска шангай лауреадай үбсүүндээ зүүдэг алтан медалиин нюур талада эб найрамдалай агууехэ туг баригша И. В. Сталинай барельеф һиилэгдэнхэй.

Академик Скобельцын үндэр шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан Эриберто Хара гэгшые амаршалха зуураа иигэжэ хэлээ: «Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай столица Москвада, уласхоорондын Сталинска шангые Танда барюулгые советскэ арад хадаа бүгэдэниитын эб найрамдал сахилгада ба арадуудай хоорондо үнэн сэдьхэлэй хани барисаа байгуулгада зорюулан бүхы хүнүүдэй гаргаһан хүсэлэлгэнүүдые тэдэ хүнүүдэй политическэ үзэл бодолые ба национальностиие хараадаа абангүйгөөр үндэрөөр сэгнэдэг ба халуунаар дэмжэдэг байна гэжэ гэршэлһэн гайхамшагта событи мүн.

Эб найрамдалай түлөө, империалистическэ агрессидэ эсэргүүсэн эсэшэ сусашагүйгөөр ба шууд сэхээр тэмсэдэг Танай нэрэ советскэ арадта, бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүнүүдтэ һайн мэдээжэ. Элдэб оронуудай демократическа хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн уласхоорондын Сталинска шан олголгын комитет хадаа Танда энэ шан олгохо зуураа, эб найрамдал хамгаалагшадай хүдэлөөнэй зэргэнүүд соо тэмсэжэ байгаа үнэн сэхэ ба эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдэй һанал хүсэлые элирхэйлжэ байһанаа мэдэрһэн байна».

Эб найрамдал хамгаалгын Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов, советскэ уранзохёолшодой Союзай генеральна секретариин орлогшо А. А. Сурков ба советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Гагарина гэгшэдэй баярай үгэнүүдые хэлэжэ, лауреадые халуунаар амаршалһанай һүүлээр, уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Эриберто Хара гэгшэ сугларагшадта халуунаар угтагдан харюугай үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Куйбышев. Сталинградска ба Куйбышевска гидроэлектростанцинуудай ба Волго-Донской каналай барилгада хэрэгтэй материалнуудые тээһэн ашаанууд Куйбышевска портдо таһалгаряагүйгөөр ерэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинградска ГЭС-тэ ерэһэн материалнуудые нүхэд Г. И. Фирисюк, А. В. Домнина гэгшэд тушаан абажа байна.

(ТАСС-эй фотохроника).

М. И. Калининай дурасхаалда

Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй 1-дэхи подшипникова заводой коллектив большевистскэ партиин, советскэ гүрэнэй элитэ ехэ эмхидхэлшэ ба ажал-ябуулагша М. И. Калининай дурасхаалые хүндэлэн тэмдэглэбэ. Парткабинет ба предприятинуудай библиотекын залнууд дотор М. И. Калининай дурасхаалда зорюулагдаһан выставкэнүүд нээгдээ.

М. И. Калининай ажабайдал ба революционно ажал-ябуулга тухай хөөрэлдөөнүүд июниин 1-нэй обедэй үеэр хэдэ хэдэн цехүүд, таһагуудта үнгэргэгдэбэ.

(ТАСС).

Партийна һуралсалай дүн гаргалгын занятинууд

КИЕВ, июниин 1. (ТАСС). Украинын столицада партийна һуралсалай дүн гаргалгын занятинууд эхилээ.

«ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» шудалха 1611 кружогуудай, тэрэшэлэн В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудые шудалха 521 кружогуудай, 397 политһургуулинуудай ба районно партийна үдэшын 8 һургуулиинхид һуралсалайнгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалдаг коммунистнуудай тоонь, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал 10 процентээр олон болонхой.

Украинын КП(б)-гэй Киевскэ горком ба райкомууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэжэ эхилээ

Хабарай тарилга

РЕСПУБЛИКЫН МТС-үүдэй ТРАКТОРНА ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июниин 1-нэй мэдээн

МТС-үүд	Хэһэн бүхы хүдэлмэри (зөөлэн хахалалгада оруулан тоолобол) түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	Условно трактор бүхэнөөр хэһэн хүдэлмэри (гектараар)
Курбын	44,2	175,8
Чесанын	40,8	163,8
Иволгын	40,4	162,6
Саянтын	38,3	169,9
Селендумын	37,1	150,8
Ново-Брянска	36,5	140,0
Түнхэнэй	36,0	157,7
Үдын	35,2	136,6
Жиримскэ	35,1	142,7
Кабанска	35,0	143,6
Сэлэнгын	33,9	151,3
Эгэтын	33.8	119,1
Хонхолойн	32,8	135,1
Хэжэнгын	32,6	146,7
Сагаан-Усанай	32,3	149,3
Бургалтайн	32,2	142,2
Бичурын	31,7	120,6
Кыренэй	31,1	134,2
Окино-Ключевскойн	30,9	126,9
Тарбагатайн	30,8	118,9
Итанцын	30,2	111,9
Хамнигадайн	30,1	121,0
Бага-Куналейн	29,9	130,7
Закаменай	29,9	113,9
Темлюйскэ	29,6	131,6
Ехэ-Куналейн	28,9	121,6
Ториин	28.9	108.3
Цолгын	28,5	126,0
Үшөөтын	28,2	120,1
Гашейн	27.2	123,5
Баргажанай	26,7	91,0
Сүхын	26,3	112,9
Ехэ-Кударын	26.1	115.1
Кяхтын	26,0	106,0
Куйтунска	26,0	85,7
Хориин	24,1	109,3

Уялгавуудаа дүүргэвэ

Доодо-Худанай сомоной Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ Хэжэнгын МТС-эй № 2 тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Дугар Жимбеев) хүдэлмэрилхэ зуураа, тарилгын түсэб майн 30-най байдалаар 130 процент дүүргээ.

Энэ бригадын механизаторнууд машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, һайнаар хүдэлмэрилһэнэй ашаар харьяата колхозынь тарилгаяа богонихон болзор соо дүүргэжэ шадаа. Энэ бригада хабарай үедэ хэхэ бүхы хүдэлмэринүүдэй түсэб бултыень үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Мүнөө эдэнэр пар хахалалга үргэнөөр ябуулжа байна.

Тус бригадын механизаторнууд Даша Бадмажапов, Цыренжап Сампилов гэгшэд 130—180 процент хүрэтэр нормоёо дүүргэнэ.

Ц. Ринчино.

Үбгэн Дамбын үльгэр жэшээ

Тарилгын халуун үе. Хабарай тунгалаг дулаахан үглөөгүүр ангир шарахан наран һая гараад, оёоргүй хүхэ огторгойдо тамаран ябана.

Иимэ эртэ байбашье, Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой таряанажалай бригадын морин анзаһашад үни хада поли дээрэ гаранхай, бороздануудые жэрылгэн ябаад һэн. Эдэнэй дунда набтаршаг аад, шүрбэһэлиг бэетэй, буурaлтаһан сагаан толгоитой, нанажаал болоһон үбгэн ябалсана. Энэ хадаа эгэ дала наһатай үбгэн Зодбоев Дамба гэдэг түрэл колхозойнгоо хабарай тарилгые эхилхэтэй хамта өөрынгөө һайн дураар гаража, таряанажалай бригадын анзаһашан болоһон байна. Дала наһатай болобошье, хараха янзада хүнгэн солбон ажалладаг юм. Энэ үбгэн унаа моридоо тураангүй, тарган һайнаар харууһалдаг, хэһэн ажалаа нэгэшье зэмэ, голодһогүйгөөр дүүргэдэг. Үбгэн түрүүшээр 0,60 га хахалдаг байһан аад, мүнөө гектарһаа үлүү газар хахалжа, үдэрэйнгөө нормо 200—240 процент хододоо дүүргэн, үбгэн наһатайшье һаа, эрхим жэшээ харуулна. Газараа гүнзэгыгөөр, далангүйгөөр хахалдаг юм.

Анха түрүүн энэ үбгэнэй анзаһашан болохом гэхэдэнь, залуу анзаһашад ба колхозой түрүүлэгшэ Ринчинима Цыренович иигэжэ хэлэһэн байха юм:

— Та, Дамба абгай, наһатай болоһон аад, яагаад анзаһашан боложо ябахабта, ондоо, хүнгэн хүдэлмэридэ орогты!

Теэд Дамба үбгэн залуушуулай хэлэһээрнь болоогүй.

— Бүхы колхознигуудай үндэр баян ургаса абахын түлөө үдэр һүнигүй тэмсэжэ байхадань, би гараа бaряад миин һуултай гүб? Үгы даа! Би үнинэй анзаһашанби. Эгээн түрүүн, колхозой байгуулагдахада би анзаһашан ябагша һэм. Мүнөө тэрэ үеынхидэ хүрэхэшьегүй һаа, танай даалгаһан нормые дүүргэхэ, өөрынгөө хара хубитые хаахал байхаб. Намда хоёр һайн мори үгэгты. Би газар хахалхам, — гэжэ Дамба үбгэн мэдүүлээ һэн.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ ба таряанажалай бригадын бригадир үбгэн Дамбын гуйлтые хангажа, үшөө халаанай моридтойгоор таряанажалай бригадын анзаһашан болгожо гаргаа юм. Тэрэ гэһээр Дамба үбгэн, нэгэшье үдэр нормоёо дүүргээгүй гэжэ байгаагүй, харин лэ ходо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Үбгэн анзаһашан өөрынгөө ажалай баян дүршэлые залуу анзаһашадта дамжуулан үгэдэг. Залуу нүхэдынь нормоёо мүн лэ 110—130 процент дүүргэдэг, үдэртөө 0,80—0,90 га газар эрхим шанартайгаар хахалдаг байна.

Иигэжэ, энэ үбгэн үндэр наһатай болобошье, өөрынгөө үльгэр жэшээтэ ажалаар үндэр баян ургаса хуряалсахын түлөө түрэл колхозойнгоо хабарай тарилгые эрхим һайнаар дүүргэлсэхын түлөө оролдожо байна.

Ц. Дандаров.

Ямар сэгнэлтэ үгэнэб?

Хабарай тарилгые имагтал эрхим шанартайгаар үнгэргөөд байхадаа колхозник бүхэн үндэр баян ургаса хуряаха һуури табигдаа гэжэ найдамтайгаар хэлэжэ шадаха байна. Теэд Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой таряанажалай нэгэдэхи бригадада иимэ байдал үзэгдэнэгүй. Тарагдаһан полинуудые культурнаар хүбөөлдэггүй дээрэһээнь, тэдэнь ямар нэгэн үшөө дүүргэгдээгүй хүдэлмэри шэнгеэр харагдана. Теэд тус бригадын бригадир нүхэр Бельский энээндэ тон һанаа амараар хандадаг. Тэрэшэлэн энэ бригадын поли дээрэ хүдэлмэрилдэг, Гашейн МТС-эй дүрбэдэхи тракторна отрядай бригадир нүхэр Жираков трактораар элдүүрилһэн зарим участогуудта эрхим шанар хангаагүй тула мүн лэ зэмэтэй байна.

Жэшээнь, Түгнын массивай № 10 поли абаад үзэе. Энэ полидо үндэһэлиг хяаг ехээр ургажа, культурна ургасые дарадаг юм. Теэд энэ буртаг ногоонтой тэмсэхын тула өөдтэй юумэ хэгдээгүй. Хяагай ургадаг газар муугаар культиванилагдаһан ба борнойлогдоһон байна. Тиихэдэ зарим участогуудынь шанар муутайгаар, забһартайгаар хахалагданхай. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри һайнаар дүүргэгдээ гэжэ тракторна отрядай учетчик нүхэр Бельский бэшэһэн ба тэрээнииень баталан, бригадирнууд Бельский ба Жираков, мүн участково агроном нүхэр Тугарина гэгшэд гараа табиһан байха юм.

Гашейн МТС-эй бүхы тракторна отрядуудаар ябахада, трактористнуудай учётно хуудаһанууд дээрэ хүдэлмэринүүд заабол һайнаар дүүргэгдээ гэжэ бэшээтэй байдаг. Хүдэлмэреэ эрхим гү, али дунда шанартайгаар дүүргэдэг трактористнууд бии гү гэжэ учётчигуудһаань асуухада бии гэжэ харюусадаг. Теэд учётно хуудаһанууд дээрэнь юундэ тиигэжэ бэшэгдээгүйб гэжэ асуухадаа иимэ харюу дуулахат: «Манай МТС-тэ тиимэ сэгнэлтэ хэдэг гурим үгы, гансал «һайн» гэжэ бэшэхэ ёһотой юм».

Иимэ гайхалтай сэгнэлтэнүүдэй имагта хүдэлмэриин шанарые улам доошолуулхаһаа ондоо ямаршье туһа үгэхэгүй байһаниинь Гашейн МТС-эй дирекци мэдэдэггүй гү, али мэдэжэ байгаад, зорюута тиигэжэ бэшэхые заадаг гээшэ гү?

С. Черненко.

Волжско гидростанцинуудһаа электроэнерги абалгада бэлэдхэл

„Мосэнергиие“ даагша М. Я. Уфаевтай хөөрэлдөөн

Московско энергетигүүд Сталинградска ба Куйбышевска гидроэлектростанцинуудһаа электроэнерги абалгада бэлэдхэн, ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Городской электросетиие шэнэдхэлгэдэ ба үргэдхэлгэдэ гол анхарал хандуулагдана. Волгын эрьеһээ электричество дамжуулха лининүүдэй хүсэтэ подстанцинууд Москвае тойруулан баригдахаар хараалагдаа. Электроэнерги хубаарилха олон полстанцинууд городой оршон соо баригдаха юм. Энэ хадаа ехэ талмай эзэлхэгүй, баг сур байха байшангууд болохо юм. Тэдэнэй нэгэнэйнь барилга мүнөө эхилэнхэй.

Городой улицанууд доогуур коллекторнүүдые, тоннелнүүдые бариха проектнүүд зохёогдонхой. Эдэ халаа кабельнүүдые механическа эблэрэлгэһээ аршалха ба улицануудтахи бетонно ба асфальтированна хушалтануудые задалангүйгөөр заһабарилха арга олгохо байна.

(ТАСС).

Колхознигуудай бухэсоюзна шатар-даамай мүрысөөн

ЛЕНИНГРАД, июниин 3. (ТАСС). Колхознигуудай бухэсоюзна шатар-даамай финальна турнир дээрэ мүнөөдэр шатар табилгаар 10-дахи тур болоо. Турнирай хоёр түрүүшүүл илалта туйлаа: Журавлев Мехкельсониие, Скуя Назаровые шүүгээ. Мүнөөдэр Борисенков Ли гэгшые, Акбаров Элбакидзе гэгшые, Амбразайтис Берешевич гэгшые, Догатарь Кривцовые шүүһэн байна.

Үглөөдэр үнгэргэгдэхэ 11-дэхи турай урда тээ Журавлев ба Скуя гэгшэд 9—9 очкотой, Борисенков 7 очкотой байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри шангадхаха

Хаана агитационно-ниитын хүдэлмэри һайнаар табигданхайб, тэндэ үйлэдбэриин горьтойхонууд амжалтануудай туйлагдадаг байһые парторганизацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл харуулна.

Гэхэ зуура, Кыренскэ МТС-эй партийна организаци ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ зохихо анхарал табинагүй. Энэ организациин агитаторнууд юушье хэнэгүй гэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, тракторна № 7 бригадада агитационно-ниитын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Тэрэнэй бригадир, ВКП(б)-гэй гэшүүн нүхэр Ошоров агитатораар хүдэлмэрилхэ зуураа, бригадынгаа гэшүүдые үдэр бүри суглуулжа, газетэнүүдэй һонинние уншажа үгэдэг, орон дотор ба хилын саана боложо байһан событинууд тухай хөөрэжэ үгэдэг байха юм. Нүхэр Ошоров болбол өөрынгөө хөөрэлдөөнүүдые үйлэдбэриин хэрэгүүдтэй нигта холбоотойгоор ябуулдаг. Тиимэһээ энэ бригада МТС соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Хабарай тракторна хүдэлмэриин түсэбые тус бригада дүүргэхэ ойротоо.

Мүн тракторна № 3 ба № 10 бригадануудта агитационно хүдэлмэри муу бэшээр табигданхай. Эдэ бригаднуудта нүхэд Цыбикова, Базаров гэгшэд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. Тус бригаданууд үйлэдбэриин һайн амжалтануудые туйладаг байха юм.

Гэбэшье, тус МТС-эй олохон агитаторнууд ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй. Тэдэнэй тоодо агитаторнууд нүхэд Педорин, Потахинов ба Базанов гэгшэд ороно. Тэдэнэр хадаа тракторна № 1, № 5 ба № 9 бригаднуудта даалгагдаһан байгаа. Бүридхэлшэ, ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандидат нүхэр Педорин бригадада хододоо байдаг, агитационно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха дүүрэн арга боломжотойшье һаа, хөөрэлдөөнүүдые тон үсөөн үнгэргэнэ. Партийна даалгабаряа тэрэнэй һулаар дүүргэдэг болобошье, партийна организаци ямаршье эрилтэ хэдэггүй байха юм. Теэд, МТС-эй директорые политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Кырмыгенов энээн тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Тус МТС-эй партийна организацида агитационно хүдэлмэри һула байхаһаа гадна, ажалшадые культурнаар хангалга баһал хангалтагүй байха юм. Эндэ лекционно пропаганда һула, 51 онэй турша соо зүбхэн 3 лекци ажахын асуудалнуудаар уншагдаһан байна. Уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд тон үсөөн уншагдана.

ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком болбол энэ МТС-тэ өөрынгөө лекторнүүдые эльгээдэггүй шахуу юм.

Мүн ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бусад формонуудые һулаар хэрэглэнэ. МТС мүнөө хүрэтэр радиотой боложо шадаагүй. МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд Жемчук тосхондо өөрын радиоузел бариха гү, али Кыренскэ радиоузелһаа радиолини татаха асуудал хэдэн удаа табидаг болобошье, энэ талаар юушье хэгдээгүй байһаар.

Кыренскэ МТС аймагай центрһээ 20 километрын газарта байдаг. Эндэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарьнууд ба хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хододоо ябадаг, энэ партийна организацида ниитэ-политическэ хүдэлмэриин һулаар табигдаһаниие мэдэдэг байха юм. Тиигэбэшье, ВКП(б)-гэй айком политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха тухай ямаршье хэмжээ абанагүй.

Вен. Штеренберг.

Улан-Удын ПВЗ-гэй паровоз хабсаралгын цехын стахановец М. Г. Сорочан үдэрэйнгөө нормые 200 процент хүрэтэр дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Сорочан хүдэлмэрилжэ байна.

В. Муллерай фото.

„Агитаторай блокнодой" 10-дахи номер

«Агитаторай блокнодой» 10-дахи номер ород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараба. Тус номерто П. Бартановай—«Социалистическэ индустриин гайхамшагта амжалтанууд», С. Дунаевай—«Агитаторнууд модо урадхуулга дээрэ», В. Штеренбергын—«Тракторна бригаднуудта агитаторнуудай хүдэлмэри», Б. Байминай — «Гонконг» гэжэ статьянууд толилогдонхой.

Тиихэдэ, 1951 оной июнь һара соо агитаторнуудай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ темэнүүд, түсэб ба литература заагданхай.

Һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ

Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сельскэ библиотекые даагша нүхэр Харченко ажалшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Тарилгын үедэ сомоной колхозуудай полевой стануудта, мүн тракторна бригаднуудта хододоо ябажа, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдые номуудаар, газетэ ба журналнуудаар таһалдуулаагүй. «Дайшалхы хуудаһануудые» түргэнөөр гаргаха хэрэгтэ тэрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тиихэдэ, нүхэр Харченко колхознигууд ба механизаторнуудта лекци ба элидхэл уншана, газетын хуудаһануудай һонирхолтой материалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Һаяхан № 17 тракторна бригадынхидта тэрэ «Коммунизмын агууехэ барилганууд» гэһэн темээр лекци уншажа, тэдэниие ехээр һонирхуулаа.

Д. Дашипылов.

Агитационно хүдэлмэри һулаар ябуулна

Хориин аймагай зарим колхозуудай полидо хүдэлмэрилжэ байгаа тракторна ба таряанажалай бригадынхидай культурна эрилтэнүүд хангагданагүй. Ждановай ба Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай полевой стануудта улаан булангууд эмхидхэгдээгүй. «Красный партизан» колхозой полевой станда ууж*м һаруул гэр соо улаан булан түхеэрэгдэнхэй байха юм. Теэд, ном, журнал хомортой, газетэ хаһа саг сооньасардаггүй. Тус полевой станда ханын газетэ гаргагданагүй. «Дайшалхы хуудаһан» тарилгын эхилһэнһээ хойшо арай гэжэ нэгэ гаргагдаа. Мүн показателиин доска түхеэрэгдэбэшье, тарилгашадай хүдэлмэриин дүнгүүд майн 10-һаа хойшо харуулагдаагүй байха юм. Тарилгада ябадаг колхознигууд ба механизаторнуудта байра дээрэнь ошожо кино харуулха хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй. Олонхи полевой стануудта радиоприемнигууд тодхогдоогүй. Жэшээлхэдэ, «Красный партизан» колхозой полевой станай улаан буланда радиоприемник бии аад, питанигүй дээрэһээ тэрэнь хүдэлмэрилнэгүй. Мүн колхознигууд ба трактористнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэһэн байха юм.

Тарилгада ябадаг колхознигууд ба механизаторнууд хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай, коммунизмын агууехэ барилганууд, табанжэлэй түсэб дүүргэлтын дүнгүүд тухай, уласхоорондын байдал тухай шэнэ шэнэ һонинуудые дуулаха угаа дуратай. Теэд дурсагдаһан колхозуудай парторганизацинууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээ абанагүй.

Ш. Бальжинимаев.

Коммунизмын агууехэ барилганууд

ГЛАВНА ТУРКМЕНСКЭ КАНАЛ

Шэрүүн лэ эльһэн губиин байгаали. Эртэ урда сагай Хорезмын хэрэм ба ордонуудай һандархаһаа хойшо 1500 жэл болоо. Тэрэ үедэ уһаниинь үгы боложо, үндэр культурань унан хосоржо, газар дайдань бүхыдөө эльһэндэ хушагдааһэн. Аму-Дарьягай адагһаа баруун тээшээ нэмжыһэн дунда зуунай үеын Хорезмын газаршье эльһэн губи болоо һэн. Үрэжэлтэ тала дайдань хатажа, уһанай шэнгэхээр бэшэ хатуу шабарлиг хүрьһөөр хушагдаа һэн. Мүнөө үедэ үгы, хэзээ урдань шэргэшэһэн Сарыкамышска нуурһаа эхитэй Узбой мүрэнэй хуурай хооһон һаба Кара-Кумай эльһэн губиие хаха эсхэн һунана. Кара-Калпагай хүн зоноор эгээл олон районуудай нэгэнэй Аму-Дарьягай уһанда абтажа, гайхамшаг муухай аюул болохоһоо хойшо зуун жэл үнгэрөө. Мүнөө тэрэ газар гаталшагүй намаг болошоод, үдхэн шэрэнги, хулһа ургашоод, зузаан эльһэ шабарта дарагдашоод хэбтэжэ байна.

Эльһэн губиин байгаалиие шэрүүн хатуу гээд лэ дүүргэхэ бэшэбди. Энээн соо горьтойхон арга боломжо дараатай. Эндэхи эльһэтэй газарые садатарнь уһалаад, хүрьһыень эрхим һайнаар элдүүрилээд байбал, иимэ дулаан наруули газарта гайхалтай үндэр баян ургаса ба амтата үрэ жэмэс ургаха байна бшуу.

Хэдэн зуун жэлһээ нааша хүнүүд шэрүүн хатуу байгаалиие, Кара-Кумай эльһые ба дошхон мундуу Аму-Дарьягай хүсэтэ уһые гартаа абаха тухай бодохысо бододог байгаа. Теэд энээн тухай урдань һанаагаа табиха хүн байгаагүй бшуу. Имагтал советскэ гайхамшаг һайхан үедэ арад зоной ажабайдалые һайжаруулха зорилгоор байгаалиие мэдэлдээ абажа, һанаһан соогоо хубилгаха хэрэг бэелүүлэгдэжэ болохо байна бшуу.

Главна Туркменскэ канал байгуулха тухай парти ба советскэ правительствын тогтоол хадаа бүри үни заяанһаа нааша хүнүүдэй шэбшэн ябаһан һанал бодолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлгэ болоно.

«Уһан хаана дууһанаб, тэндэ газар дууһадаг» гэһэн эртэ урданай туркмен арадай оньһон үгэ бии һэн. «Уһан хаана бии болоноб, тэндэ газар бии болодог» гэжэ мүнөө туркменүүд хэлэхэ болоно. Юуб гэхэдэ советскэ хүнүүдэй байгуулжа байһан хүсэ ехэтэй мүрэн болохо Главна Туркменскэ канал хадаа эльһэн губиие сэсэгтэ хизаар болгохо байна бшуу.

Главна Туркменскэ канал болбол Кара-Кумай сүл губиие 1100 километр уртаар хаха эсхэхэ юм. 1200 километр утатай томо томо уһалууриин ба уһа тогтоолгын каналнууд промышленна предприятинууд ба хүн зонтой һуурин газарнуудые уһаар хангаха, 1000 километр утатай трубопроводууд Главна Туркменскэ каналһаа хажуу тээшээ гараха байна.

Канал барилгатай нэгэн хамта томо томо плотинанууд байгуулагдаха байна. Эдэ барилгануудай олонхидынь эльһэн губиин эгээл дундуурхи районуудта баригдаха юм.

Аму-Дарьягай һабые эгээн түрүүлэн хааха плотина Главна Туркменскэ каналай эхининь болохо юм. Энэ плотина Кара-Калпакска АССР-эй столица — Нукус городһоо 12 километр урда Тахиа-Таш гэдэг багахан хабсагайн тэндэ баригдаха юм. Үшөө үбэл байхада Тахиа-Ташда газар малталга эхилһэн аад, мүнөө түлэг дундаа ябажа байна.

Правительствын тогтоолой ёһоор Аму-Дарья мүрэнһөө Главна Туркменскэ канал уруу секунда бүхэндэ 350—400 кубометр уһан орохо байна. Мүн хойшодоо каналда шудхарха уһан секунда бүхэндэ 600 кубометр хүрэтэрөө нэмээгдэхэ ёһотой. Энэ хадаа эльһэн губиие ажахын талаар хэрэглэхэ арга боломжо олгохо байна.

Аму-Дарья дээрэ табигдаха Тахиа-Ташска ба Узбой мүрэнэй плотинануудай тэндэ гурбан гидроэлектростанци баригдаха юм. Тэдэ гидроэлектростанцинуудһаа абтаха зуу мянган киловатт электрын хүсэн эльһэн губида һалбаран хүгжэхэ промышленность ба газартаряалангые хангаха байна.

Тахиа-Ташска гидроэлектростанци хадаа Аму-Дарьягай адагта оршодог энергеэр дутамаг районуудай экономикые дэбжүүлхэ юм.

Узбой мүрэн дээрэ байгуулагдаха хоёр гидроэлектростанци урдаад ошохоор бэшэ үндэр газартай Копет-Даг ба Большие Балханы гэдэг хадануудай бооридохи районуудые уһаар хангахын тулада горьтой ехэ уһа оньһото машинын хүсөөр өөдэнь гаргаха байна. Эдэ станцинуудай энергетическэ хүсэн водопроводуудые хүдэлмэрилүүлхэ юм. Гадна бүхы хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүд механизироваалагдахэ байна.

Мянган километртэ һунаха трубопроводууд Главна Туркменскэ каналай таһаршагүй хуби болоно. Энэ хадаа баруун Туркмениин промышленна предприятинууд, түмэр замай транспорт болон һуурин газарнуудые хэрэгтэй сэбэр уһаар хангаха байна.

Главна Туркменскэ канал Баруун Туркмениин, Каспишадарай нам газарай урда районуудай, Аму-Дарьягай адагай, Кара Кумай эльһэн губиин баруун хубиин 8 миллионһоо үлүүтэй гектар газарта уһа үгэхэ юм.

Аму-Дарьягай зүүн эрьедэхи бүхы талмай уһалагдахаар хараалагдана. Эндэ тон түргэн болодог шэнэ сортын хлопчатник, барайгар, шэниисэ, виноград, тоһолиг ба үрэтэ культуранууд, мүн люцернэ таригдаха болоно. Люцернын үрһэ үгэлгөөрөө дэлхэйн удхашанартай болоһон Аму-Дарьягай доодо районууд тарилгынгаа талмайе үргэдхэхэ байна. Эндэ торго нэхэлгэ ехэхэнээр хүгжэхэ юм.

Мүнөө үедэ 10.000 гектар уһалагдадаг газартай байһан Баруун-Урдахи Туркменидэ 500.000 гектар газар уһалагдадаг болохо юм. Туркменскэ каналай уһан Копет-Даг хадын хойто боореор Арчман гэдэг түмэрзамай станциин оршон байдаг районго хүрэхэ байна. Мүн Кара-Кумай ехэ канал хадаа зүүн-урдахи Кара-Кумые һэтэ гаргаад, Мургаб ба Теджен голнуудай алагуултай ниилээд Копет-Дагай хормойгоор Ашхабадта хүрөөд, тэндэһээ зүүн хойшоо ябашаха байна. Ингэжэ Кара-Кумай эльһэн губи бүхы тээһээ каналнууд болон гол мүрэнүүдээр хүреэлэгдэхэ ба хэршэгдэхэ болоно.

Баруун-Урдахи Туркмени зөөлэн климадтайгаараа онсо илгардаг юм. Урда районуудта хүйтэниинь Хара далайн эрье шадарай Батумиин районойхидо орходоо бага байдаг. Тиихэдэ шииг нойтон жэлдээ оройдоол 150 миллиметр шахуу унадаг байна. Ушар иимэһээ эндэ ехэнхидээ наранда дуратай аад, шииг нойто багатай уларилда таараха субтропическа культурануудые тарихаар хараалагдана.

Гол түлэб город шадарай ажахы болгохоор хараалагдаһан Прибалхашска районһоо бэшэ Туркмениин бусад районуудта ута шэрхэгтэ хлопчатник, жэмэстэ ба тоһолиг культуранууд таригдаха байна. Мүн эндэ цитрусовэ культуранууд ба каучук үгэдэг модод һуулгагдахаар хараалагдана. Кизыл-Атрегэй туршалгын станциин харуулһанай ёһоор Туркмениин эгээн урда зүгтэ финиковэ пальмын үрэнүүд таригдаха болоно.

Главна Туркменскэ каналаар уһалагдаһан тарилгын талмай хадаа бүхы Египедтэ орходоо һураггүй ехэ хлопок ургуулха юм. Гадна каналай уһан эльһэн губиин долоон миллион шахуу гектар бэлшээриин газарые уһалха байна. Энээнэй ашаар Туркменидэ малажал туйлай ехээр [...] ушартай болоно.

Главна Туркменскэ ка[...] ригдаад байхада Каспи[...] һаа Аму-Дарья хүрэтэр [...] бии болохо ушартай. И[...] гоор плотина бүхэнэй тэ[...] Ташска, дээдэ ба доодо [...] мүн каналай далайда ор[...] та шлюзнууд байгуула[...] той.

Туркмениин эльһэн гу[...] налнуудые зубшуулан, [...] талмайн захаар, про[...] предприяти болон һуур[...] нуудые тойруулан ой мо[...] бургааһа һуулгаха ябад[...] ба правительствын тогто[...] раалагдана.

Эльһэгүй районуудта [...] ургэнтэй ой модоной пом[...] байгуулхаар хараалагда[...] эльһээр ехэ газарнуудта [...] хэрэглэхэгүй саксаул ба [...] таригдаха байна.

Эдэ бүгэдэ каналнууд[...] дээрэхи барилгануудые [...] най талмайнуудые эльһ[...] гаалха байна.

Ногоо, һөөг бургааһа, [...] хахад миллион гектар[...] ябадал хадаа угаа ехэ уд[...] тай.

Главна Туркменскэ кан[...] хи хүдэлмэри гайхамшаг[...] хүсэтэйгөөр бурьялжа ба[...] шэнэ шэнэ техникэ ба мэр[...] нэмэжэ ерэнэ. Советскэ С[...] гэн уужам газар дайдаһа[...] Туркменскэ каналай бари[...] ерэжэ байһан ашаанууд [...] хэ бүри улам олошорж[...] Бүхы советскэ оромнай [...] Туркменскэ канал барим[...] Эльһэн губида добтолго [...] хэ тума улам үргэн [...] ябуулагдана.

Б. Федорович, СССР[...] нуудай академиин ге[...] Институдай ахалагш[...]

Колхозно байгуул[...]

Томодхогдоһон колхозой түсэ[...]

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолой тосхоной томодхогдоһон «Искра» колхоз 295 үрхэтэ айлнуудые нэгэдүүлһэн ба ажал хэжэ шадаха 500 хүдэлмэришэдтэй томо социалистическэ ажахы юм. Томодхогдоһоной һүүлээр энэ колхоз 16516 гектар эдлүүрийн газартай, тэрэ тоодо 7017 гектар тарилгын, 2496 гектар сабшалангай ба 4784 гектар бэлшээриин газартай болоо.

Тиихэдэ 1951 оной январиин 1-дэ 4339 толгой адуу малтай байгаа. Тэрэ тоодо, 537 морид, 1048 эбэртэ бодо мал, 2648 хони ямаан, 106 гахай тоологдоно. Тэрэшэлэн колхоз 2000 толгой шубуутай, шубуунай хоёр фермэтэй, мүн 110 бүлэ зүгытэй юм. Колхоздо племенной моридой, хонидой ба симментальска үүлтэрэй үхэрэй фермэнүүд бии.

Олон һалбаритай иимэ томо ажахы хадаа тэрээниие түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилхые, улам саашадаа хүгжэхын тула перспективнэ түсэбтэй байхые эринэ. Тиимэһээ аймсоведэй гүйсэдкомой тусхай бригада колхозой хүтэлбэритэй ба эдэбхитэдтэй хамта тус колхозой хүгжэлтын 3 жэлэй түсэб табиһан байна. Энэ түсэб соо колхозой үнэхөөрөө бэелүүлжэ шадаха хүдэлмэринүүд хараалагдаһан, таряанажалай ба малажалай ашагые дээшэлүүлхэ, зүгын ажал, овощь болон сад тарилгые хүгжөөхэ хэмжээнүүд хараалагдаһан байха юм.

Тус түсэбэй ёһоор, колхозой хүдэлмэришэ хүсэн энээнэй урда тээ бии байһан 5 бригаднуудтаа үлөөгдэхэ, тэрэшэлэн полевой 5 севооборотдууд мүн лэ тэрэ зандаа үлөөгдэхэ, тиихэдээ колхоз доторой газар эсхэмжэлгын ёһоор полинуудай хилэнүүдые улам һайнаар тодорхойлхо гэжэ хараалагдаһан байна. Тэрэшэлэн энэ түсэбэй ёһоор бодото дээрээ хуряагдажа шадаха орооһото культуранудай ургаса 1951 ондо га бүриин 13,8 центнер байхаар, энэ тоо 1952 ондо 14,5 центнер, 1953 ондо 15,4 центнер хүрэтэр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаа. Орооһото культуранудые тариха талмай 1953 ондо 250 гектараар багадхагдаха, ургасын хэмжээе багааршье һаань дээшэлүүлһэнэй ашаар тэрэ жэлдэ ургаса хуряалгын хэмжээ 2780 центнерээр дээшэлхэ юм. Тэрээнһээ гадна, олонжэлэй ногоонуудые өөрынгөө үрһөөр тариха, ногоо тарилгата севооборотдуудые ашаглажа эхилхэ ба ниитын малажалда 6315 центнер нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ юм.

Энээнэй урда тээ сабшалангайнь талмайнуудай ургаса гектар бүриһөө дунда зэргээр 8—10 центнер болодог, үбһэнэй валовой ургаса хамта дээрээ 20 мянган центнерһээ дээшэ бэшэ суглуулагдадаг байгаа. Перспективнэ түсэбэй ёһоор колхозой ба МТС-эй хүсөөр сабшалангай-мелиоративна хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ; тэрэ тоодо, 70 гектар талмайла утэг хэгдэхэ, уһалагдадаг сабшалангай талмай 20 гектараар үргэдхэгдэхэ, 260 гектар намаг хатаагдаха, 270 гектарай бургааһа һөөгүүд отологдохо ба 934 гектар талмай уһалагдадаг болохо байна. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэнэй эсэстэ 1953 ондо хээрын сабшалангууд дээрэһээ 34500 центнер үбһэнэй валовой ургаса хуряагдаха юм. Тэрэшэлэн перспективнэ түсэбөөр агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан, шэмэтэ ба бүдүүн тэжээлнүүдэй жэл бүриин валовой ургаса абалга тоологдоһон байна. Тиихэдэ адуу малай тоо толгойн ургалтын түсэб зохёогдожо, зоотехническэ нормын ёһоор тэдэ малнуудай эдихэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлнүүдые хэрэглэхэ хэмжээн тодорхойлогдоо. Түсэбэй ёһоор хуряагдахаар хараалагдаһан бүдүүн тэжээл адуу малда хүсэд хүрэхэ байна. Элбэг ехээр силос дарадаг, корнеплод, хартаабха болон овощь ехээр таридаг болоходоо адуу малаа мүн шэмэтэ тэжээлээр дүүрэн хангаха юм. Зоотехническэ хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд соо колхозой малажалай ашаг шэмэ ниилээд дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаа.

Перспективнэ түсэбэй ёһоор Хонхолойн машинно-тракторна станциин хүсөөр хүдөө ажахын хэдэ хэдэн гол хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилха гэжэ хараалагдана. Жэшээнь, хабарай орооһото культуранудые тарилгын хүдэлмэриин 96 процентнь, хартаабха тарилгын 86, үбһэ сабшалгын 60, орооһото культуранудые хуряалгын 88 процентнь МТС-эй механизмуудаар хэгдэхэ. Зарим хүдэлмэринүүд, жэшээнь соломын узуурай, пар ба намарай парай тарилгын урда тээхи лущени, культиваци, пар хахалалга, борнойлго ба тэрэниие хоёрдолго, силос даралга, тар[...] го болон бусад хүдэлмэр[...] процент механизацилагда[...]

Колхозой хамһабарин[...] нуудые хүгжөөлгэ: зүгы[...] тарилга ба овощь тари[...] хэхэ гэжэ харааладанха[...] бүлэнүүд, 250 болгогдох[...] гектарта, жэмэстэ модо[...] та хүрэтэр үргэлхэгдэхэ [...]

Ажахын бүхы һалб[...] ажалта үдэр гаргашал[...] далнууд перспективнэ т[...] тэрэшэлэн шиидхэгдээ. [...] эсэстэ ажал хэжэ шада[...] ник бүхэн жэл соо дунд[...] 390 ажалта үдэр олодог [...]

Таряанажал дээрэ х[...] һан хүдэлмэринүүдэй д[...] нэй ба орооһото, технич[...] ной культуранудай бо[...] таабхын түсэбөөр хар[...] ургаса абаһанай һүүл[...] гүрэндэ таряа тушаа[...] натуротүлбэрээ дүүргэ[...] страховой болон фур[...] нуудые, мүн тэрэшэлэн [...] туһалалсалгын кассын [...] гуулаад байхадаа үшөө [...] колхозно рынок дээрэ [...] нер таряа худалдахаар, [...] гуудай ажалта үдэр бү[...] лограмм таряа хубаах[...] лагдана.

Малажалһаа ашаг ш[...] малажалай продуктнууд[...] дэ тушааха уялгануудаа[...] нэй һүүлээр, тэрээниие [...] ба ажалта үдэртэ хуб[...] далнууд перспективнэ т[...] хараалагдаһан байха юм[...]

«Искра» колхозой ол[...] 1951 ондо хамта дээрээ [...] түхэриг, 1952 ондо 1.650[...] риг ба 1953 ондо 2.026.00[...] хүрэтэрөө ургаха байна[...] тивнэ түсэб дотор энэ [...] лэй турша соо колхозой [...] нуудай асуудалда тэр[...] анхарал хандуулагдаа. [...] хубаагдахагүй фондые [...] мэхэ, электрификацил[...] ажалай хүндэ [...] нүүдые механизацилгад[...] турна хэмжээ-ябуулгану[...] гашалагдаха зөөриин [...] дорхойлогдонхой.

Колхозой гурбан жэл[...] тивнэ түсэб колхозой [...] зүблөөн дээрэ үрг[...] шэн хэлсэгдэжэ, ба[...] байха юм. Тиин «Искра[...] колхознигууд энэ тү[...] ажал дээрэ бэелүүлхы[...] шэмтэйгээр тэмсэжэ ор[...]

Үндэр ургасын түлөө, [...] лай ашаг шэмые дээшэ[...] лөө, колхозуулаа [...] ажахын талаарнь [...] хижүүлхын ба кол[...] ажана тэниглэн, баян [...] болохын түлөө тэмсэлд[...] ба колхозникуудые зор[...] иимэ перспективнэ түсэ[...] республикын томодхогд[...] колхозуудта зохёогдохо [...]

К. [...]

Кара-Калпакска АССР. Барилгын материалнууд ба түхеэрэлгэ ашаһан автоколоннонууд Тахиа-Ташска гидроузелай барилгын талмайда Ургенчһээ үдэр бүри ерэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түхеэрэлгэ ашаһан автоколонно Такиа-Таш поселогто ерэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

АДУУ МАЛДАА ЭЛБЭГ ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЕ!

Хоёр ондоо ажал

ын адуу малда тэжээлэй ... база байгуулхын тула ... сабшалан ба бэлшээриин ... удые үндэһөөрнь һайжа- ... тэжээлэй культурануудай ... ургэдхэхэ зорилго ...-гэй Бурят-Монголой обко- ... пленум колхозуудай урда ... байна.

...омой IV пленумэй тогтоолые ...эн Хэжэнгын аймагай ...Худанай сомоной, Молото- ...эрэмжэтэ томодхогдоһон ... (түрүүлэгшэнь нүхэр С. ...) нилээд ехэ хүдэлмэри ... байна. Тус колхоздо 12 ...дээ бүридэһэн саг үргэл- ...игада (бригадирынь нүхэр ...жапов) байгуулагданхай, ...ын гэшүүд тус тустаа даал- ...н участогтай. Тэдэнэр ...гөө участогуудһаа 30—50 ...нтнер ургаса хуряаха уял- ..., хоорондоо мүрысэнэ.

... тэдэнэр гүүртэнүүд бо- ...тарануудай намар-үбэлэй ...сабшалан дээрэ зөөжэ гар- ...ргал ба малай байраһаа ...һан наг шэбхые уһалуу- ... газарта агротехникын ...ин ёһоор тараажа байна. ...ртэ байхада колхозой саб- ...бургааһанһаа, хур хагдан- ...ерлэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ ...й дэргэдэхи эхин һургуу- ...урагшад, мүн колхозни- ... дахин воскресник үнгэр- ...инга шахуу гектар газарые ...улуунһаань сэбэрлээ. Тэрэ- ... колхозой хүтэлбэрилэгшэд, ...уул ба комсомолецууд ...ик үнгэргэжэ, 2—3 гор- ...шэнээр хаалта бариһан, ...нь заһабарилһан байна. ... сабшалангай газар дээгүүр- ... канаванууд заһагдаад, ... талмай дахин дахин уһа- ... байна.

... уһалагшадай дунда нүхэд ...аев, С. Абидуев үнинэй ...ууд Б. Батомункуев, Ч. ...ов, Б. Дашипылов ба С. ...ев гэгшэд илангаяа һай-
наар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр С. Доржиев Гансата нютагта өөрынгөө уһалдаг 130 га газарһаа гектар бүриин 50—80 центнер ургаса абахаб гэжэ омогтойгоор хөөрэнэ. Эдэ түрүүшүүл бултадаа 60—70 наһатан болобошье, үбэлдөө өөһэдынгөө харьяата участогуудта тошон ехээр халяажа, бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэһэн байгаа. Эдэ нүхэд мүнөө зундаа 30—50 га намаг, унуули байһан тула сабшагдадаггүй газарые хатаажа, сабшалан болгохо зорилго урдаа табинхай.

Гэхэтэй хамта, аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд сабшалан һайжаруулгаар өөдтэй юумэ хэжэ эхилээдүй байһаар. Жэшээнь, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренов), Маленковой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Черных), Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Антонов) ба «Заветы Ильича» (түрүүлэгшэнь Х. Заиграев) колхозууд сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэ түсэбөө миил 15—30 процент, уһалха —30—40 процент, сэбэрлэхэ—10—20 процент дүүргэһэн ба шэбхэ тараалгаар юушье хээгүй байха юм. Тельманэй ба Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй саг үргэлжын бригаданууд хүсэд эмхидхэгдээдүй. Газар уһалхыень хэдыхэн хүнүүдые гаргаһаниинь мүртэй юумэ хэнэгүй, харин горхоной уһанай һабаһаа хажуу тээшээ гараха аргатай һаань гаргаад лэ үгы һаань, хаалта бариха мэтын шухала хүдэлмэри хэнэгүй. Хоёр нэгэ хүнэй хүдэлмэреэр амжалтын туйлагдахагүйе мэдээшье һаа, тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эрид хэмжээнүүдые үшөөл абаадүй байһаар.

Аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд сабшалангай ба бэлшээриин талмайнуудта үндэр ургаса ургуулхын тула эрид хэмжээ абаха ёһотой.

Б. Шаралдаев.

Үбһэ хуряалгада бэлэдхэл түргэдхэхэ

Заиграйн аймагай колхозууд үбһэ тэжээл багатай дээрэһээ үнгэрэгшэ үбэлые бэрхэшээлтэйгээр үнгэргэһэн байна. Энэ хадаа аймагай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые ба колхозуудай правленинүүдые тэжээлэй база байгуулхын тула эртээнһээ тэмсэхыень уялгалаа. Гэбэшье, үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри аймаг дотор муугаар ябуулагдана.

Аймагай хүдөө ажахын таһаг үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин график колхозуудта хүргөөд, тэрэнэй дүүргэлтые огто шалганагүй. Энээнэй эсэстэ аймагай олон колхозууд үбһэ хуряалгада бэлэдхэл үшөө эхилээдүй. Жэшээнь, Маленковой нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Дондуков), Энгельсын нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Базаров), Сталинай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Эрдынеев), «1 Мая» ба бусад колхозууд үбһэ хуряалгын машинануудые заһабарилжа захалаадүй. Силосэй нүхэнүүдые түхеэрэлгэ хаанашье эхилээдүй.

Мүн энэ аймагай олон колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ эхилээдүй байһаар. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «тарилгада бүхы хүсэеэ гаргаад, тэжээл бэлэдхэхэ аргагүй байна» гэжэ шалтадаг. Гэбэшье, полевой хүдэлмэридэ ябадаггүй бүхы колхознигуудаа набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ гаргаа хадань энэ хоёр хүдэлмэрие зэргэ ябуулжа болохо байгаа. Хүдөө ажахын шухала хүдэлмэринүүдые ээлжээ ээлжээгээр ябуулдаг метод үни хала буруушаагдаһан юм. Гэбэшье, хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Перевалов зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэнэрэй хожомдонги һанал бодолдо абтанхай. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгээр ба силос даралгаар колхозуудта үгэһэн графигайнгаа бодотоор дүүргэлэхын түлөө хүдөө ажахын таһаг тэмсэхэ ёһотой.

Д. Санжимитыпов.

Мүнөө хүрэтэр эхилээдүй

ПЕТРОПАВЛОВКА. (**Телефоноор абтаба**). «Республикын колхозуудта набшаһата тэжээл бэлдэхэ ба эртын силос дараха тухай» тогтоол соогоо БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обком набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые ба эртын силос даралгые дары эхилжэ, хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулха гэжэ нютагай партийна советскэ, хүдөө ажахын органуудые уялгалһан байна.

Тус тогтоол гараһаар 10 гара хоножо байна. Гэбэшье, Зэдын аймагай колхозуудта энэ хүдэлмэри мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй байһаар. Аймагай организацинууд график зохёожо, колхозуудта, бригадануудта хүргөөд лэ саашань мүртэй юумэ хэнэгүй.

Энэ хүдэлмэри хаанашье эхилээдүй. Жэшээнь, Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Раднаев) набшаһата тэжээл бэлэдхэхын, эртын силос дарахын тула ямаршье хэмжээ абтанагүй. Силос дараха нүхэнүүдынь бэлэн бэшэ. 12 нүхэтэй аад, элээнэе заһабарилжа эхилээдүй. Мүн 4 шэнэ нүхэ, силоснэ башни бариха түсэбтэй юм. Теэд энэшье хүдэлмэреэ эхилээдүй байһаар.

Тэрэшэлэн Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мурхонов) баһал иимэ байдалтай. Тус колхозой правлени энэ хүдэлмэридэ хүнүүдые гаргаадүй. Гэбэшье, 4200 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, 120 тонно силос дараха түсэбтэй. Мүн «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жигмитов), «Галын-Очи» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункуев), Дзержинскиин нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Плюснин), Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванданов) колхозууд энэ хүдэлмэри эхилээдүй нобшорһоор зандаа.

Аймагай колхозуудта үбһэ хуряалгада бэлэдхэл тэсэшэгүй муугаар ябуулагдажа байна. 190 сенокосилкануудай миил 13-ниинь, 154 морин тармуурнуудай оройдоо 16-ниинь заһабарилагданхай. Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Побоков) үбһэ хуряалгын машинануудай заһабарилга оройдоо эхилээдүй. Мүн тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз иимэрхүү байдалтай

М. Булагаев.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ гараба

...АРА-СОМОН. (**Телефоноор ...**). Тамирска сельсоведэй «...Октября» колхоз ниитын... малда шэмэтэ тэжээл ...хын түлөө үсэгэлдэрһөө ... 20 колхознигуудые набша... тэжээл бэлэдхэлгэдэ гаргаба. ...лэн эртын силос дарахын ...лоснэ нүхэнүүдые сэбэрлэл... заһабарилга түргэнөөр дүүр... байна. Ойрын үдэрнүүдтэ ... даража эхилхэнь. Тиихэдэ ...й түмэршэ дархашуул се...каанууд, морин тармуур... болон үбһэ хуряалгын бусад ...бсэгүүдые заһабарилжа ... ойротоо.

...(б)-гэй гэшүүн нүхэр Мак... хүтэлбэрилдэг тэжээл бэ...ын бригада байгша ондо үбһэ ногооной үндэр баян ургаса хуряахын түлөө нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Өөһэдынгөө дааһан 250 гектар сабшалангай участок дээрэ үнгэрэгшэ хабартаа 4560 ашаа наг шэбхэ гаргажа, тарааһан ба борнойлһон, мүн дээрэһээнь уһалһан байгаа. Мүнөө энэ участогаа хоёрдохёо уһалжа байна. Тэрэшэлэн 15 гектар газарта үтэг хэһэн байха юм. Энэ бригада бүхы хүдэлмэринүүдээ тогтоогдоһон түсэбэй болон графигай ёһоор ябуулна. Тиихэдэ һүнэй-товарна фермынхид (даагшань нүхэр Дорофеев) фермэ шадарайнгаа участогта зелёнко, турнепс болон тэжээлэй бусад шэмэтэ культурануудые тарижа дүүргэбэ.

И. Полякова.

Луговодуудай эршэтэ ажал

Хэжэнгын аймагай, Чесанын сомоной «Коминтерн» колхоздо сабшалан дээрээ баян ургаса ургуулхын түлөө хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Энэ хабарһаа хойшо 8—8 хүнтэй луговодческо хоёр бригада таһалгаряагүй хүдэлмэрилнэ.

Тэдэ луговодуудай хүсөөр канаванууд сэбэрлэгдэжэ, уһан урадхуулагдаа. Мүнөө сабшалангай 1900 гаран гектар талмай уһалагдаад, шулуу бургааһануудһаа сэбэрлэгдээд байна. Сабшалан уһалалга үшөө үргэлжэлһөөр. Луговодууд нүхэд Цыбиков, Хайдапова, Дылыкова болон бусад сабшалангаа һайн шанартайгаар уһалхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Тэдэнэр 160 гектар талмайн га бүриһөө 30 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ ургуулха зорилго урдаа табяад, стахановскаар хүдэлмэрилжэ байна.

С. Буянтуев.

Арсалшадай бэшэгүүдһээ

Колхознигуудай эрилтые ханганагүй

Мухаршэбэрэй аймпотребсоюзай Шаралдайн сельпогой № 4 магазин «Комсомол» колхозой гэшүүдэй эрилтые һайнаар хангажа шаданагүй.

Продавец Р. Раднаева колхознигуудые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар таһалгаряагүйгөөр хангаха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана, колхозой полевой станда ба малай фермэнүүдтэ нүүдэл наймаатайгаар ошоногүй.

Гадна нүхэр Раднаева магазинда асарагдаһан эд товарнуудые колхознигуудта адли тэгшээр наймаалдаггүй, харин танил хүнүүдтээ нюусаар үгэдэг ба өөртөө абадаг байна. Иигэжэ, тэрэнэй худалдаа наймаанай журам эбдэжэ байхадань, тус магазинай лавочна комисси ямаршье хэмжээ абанагүй. Ушар иимэһээ Шаралдайн сельпогой правлени тус продавецын хүдэлмэрие наринаар шалгажа, хүдэлмэриень һайжаруулха зэргэтэй.

Д. Тугнуев.

Үнинэй хаалтатай

Яруунын аймагай Үльдиргын сомоной хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Ж. Цыдыпова) үнинэй хаалтатай байдаг. Тэндэ культурно-ниитын хэмжээ-ябуулганууд үни сагай үнгэргэгдэхэеэ болишонхой.

Тус клубай хүдэлмэрилэгшэд полевой станууд ба малажалай фермэнүүд дээгүүр ябажа, элдэб темэнүүдээр лекци болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэгүй. Тэрэшэлэн эндэхи хүдөөгэй библиотекэ тариан-ажалай бригадануудаар ба холын фермэнүүдээр ном зөөлгэ эмхидхэнэгүй.

Б. Доржиев.

Малда таряагаа гэшхүүлнэ

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз аймцентрһээ 2 километрын хараанда һуурижалтай юм. Тус колхозой эртын ороһото культуранууд һайнаар гаража эхилэнхэй.

Таряагаа хорёолбошье, тэндээ харуулшанине табяагүй ушарһаань, аймцентрын албахаагшадай малнууд таряаеынь гэшхэжэ, ультэлжэ байна.

Колхозой правлени тус дутагдалаа хараада абажа, энэ дары зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

А. Жамбалдоржиев.

„Бурят-Монголой үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„Хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын майн 11-нэй номерто толилогдоһон юм. Тус бэшэг соо Торинн аймагай центртэхи чайна ажалшадай эрилтые хүсэд ханганагүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Торинн аймсоведэй гүйсэдкомой мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо дурсагдаһан баримтанууд зүб байба. Тус бэшэг аймпотребсоюзай правлениин заседани дээрэ ба чайнын хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаһан байна. Гомодол ба дурадхалнуудай дэбтэр дээрэ бэшэгдэһэн бүхы гомодол ба дурадхалнууд суглаан дээрэ харагдажа үзэгдөө.

Чайна болбол эдеэлхэеэ ерэгшэдые саг соонь хангадаг, эдеэ хоолой зүйлнүүдые олон янзаар, һайн шанартайгаар буйлуулдаг болоо. Чайнада вилкэ, хутага, халбага ба бусад хэрэгсэлнүүд нэмэгдэжэ абтаа. Буфетчица Белобородова ба официантка Бадмаева гэгшэдтэ хүнүүдтэ шэрүүнээр хандаһанайнь түлөө аймпотребсоюзай правлениин зүгһөө выговор соносхогдоо.

Селькорой материалаар хэмжээ абтаба

Кяхтын аймагай Царам тосхондохи Ехэ-Нугын сельпогой № 4 магазинда муу шанартай эдеэ хоол ба хилээмэн худалдагдана, хилээмэ баридаг пекарни соонь ариг сэбэр сахигданагүй гэжэ нүхэр Бадмажапов манай редакцида мэдээсэһэн байгаа.

Заагдаһан баримтануудые шалгажа, хэмжээ абахынь тулада Кяхтын аймсоведэй гүйсэдкомдо бэшэг эльгээгдэһэн юм.

— Дурсагдаһан баримтанууд шалгалтаар бултадаа тодоржо, дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаа. Ехэ-Нугын сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев хүдэлмэриһөө гаргагдаа, —гэжэ Кяхтын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Гармаев манай редакцида мэдээсэбэ.

ҮДЫН БАССЕЙНЭЙ МОДО УРАДХУУЛАГШАДАЙ ЗОРИЛГО

...хын ба политическэ удхаша... кампаниинуудай нэгэн —мо... ...хуулга эхилээ. Үдын бас... олон мянган хүнтэй кол... «Бурмонголлес» трестын ...риятинуудай модо урадхуул... түсэбэй 70 процентһээ ... энэ навигацида дүүргэхэ ... холо гаран километр ута... ...рбан горхонуудаар хэдэн ... кубометр модон урадхуу... байна.

... бэлэдхэлэй ба шэрэлгын ...үбэлэй сезон соо бэлэдхэг... хэдэн миллион кубометр ... шадаал һаа богонихон бол..., монсогоршье модо гээнгүй... урадхуулжа, хэрэглэгшэдтэнь ... гэһэн дайшалхы зорилго ... урадхуулагша бүхэнэй урда ... табигдана. Тиин, тус бас... 1946 онойхидо орходоо 1951 ... навигациин үедэ 775 мянган ...етр үлүү ехэ модо урадхуул... Гансахан энэ тоо манай ...алгые хэдэн дахин дээшэ...

... оронойнгоо урдахи өөһэ... патриотическа үүргые гүн... ойлгоһон модо урадхуул... зарим участогууд, пикедүүд ... бригаданууд энэ жэлэй на... ...ие хаһа саг соонь, эмхи гу... ...гаар эхилээ. Модошодой ... гэр байрануудые шэнээр ба... ба хуушануудыень һэльбэн ...рилһан байна.

... участогуудта ажалладаг ...ануудай олониинь мүнөө үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. ВЛКСМ-эй гэшүүн нүхэр Сапуновой хүтэлбэрилдэг бригада үдэрэйнгөө нормые 160—170 процент дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тиихэдэ, нүхэд Н. Бурдуковский, И. Патрахин, А. Хромых, Андреевский, Н. Бурков, С. Цымбержалов болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүн лэ үдэрэйнгөө даалгабарие 130-һаа 160 процент хүрэтэр дүүргэн, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Шэн габьяатайгаар ажалладаг модошод Үдын бассейндэ үдэр бүри олошорно. Энэ патриотическа хүдэлөөе коммунистнууд ба комсомолецууд толгойлно. Модо урадхуулгын эхилһэнһээ хойшо хэдэн олон партийно-комсомольско группанууд участогуудта, дистанцинуудта болон пикедүүдтэ шэнээр байгуулагдаа. Партийна эхин организацинуудай дэргэдэ агитколлективүүд мүн лэ эмхидхэгдээ. Мүнөө 100 гаран агитаторнууд модо урадхуулагшадай дунда агитационно-ойлгуууламжын хүдэлмэри үдэр бүри ябуулна. Тэдэнэр газетэнүүдые юрод ба бурят-монгол хэлэн дээрэ уншажа үгэхэ зуураа, шагнагшадтайгаа хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Тэдэ агитаторнууд хаанын газетэнүүдые болон «дайшалхы хуудаһануудые» удаа дары гарган, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые харуулхаһаа гадна, түрүүшүүлэй зэргэдэ хайшан гэжэ гараха тухай зүбшөөл гээгдэгшэдтэ үгэнэ.

Энэ жэлэй навигациин эхилһэнһээ хойшо тус участогуудта ажаллажа байһан модошодто хэдэн удаа кино харуулагдаа, уласхоорондын байдал ба коммунизмын агууехэ барилганууд тухай лекцинүүд уншагдаа.

Модошодой дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэнь участогуудай парторганизацинуудта ВКП(б)-гэй Хориин айком горьтойхон туһаламжа үзүүлнэ. Аймагайнгаа территори дээрэ байдаг леспромхозуудай, участогуудай партийна организацинуудые өөрынгөө хүтэлбэри доро абаһан партиин тус айком участогуудта болон бригадануудта нүүдэл библиотекэ, кинокартина эльгээхэ хэрэг хангана. Мүн модо урадхуулгын ябаса тухай хододоо һонирхон, бюрогой заседани дээрэ участогуудай начальнигуудай тоосоо дуулан, хүдэлмэриень һайжаруулха тухай хэмжээнүүдые абадаг байна.

Эдэ бүхы эмхидхэлэй хэмжээнүүд миин түрүүшын алхам мүн. 1951 ондо модо урадхуулха айхабтар ехэ зорилгые бидэнэр хамтынгаа хүсөөр шиидхэхэ ёһотойбди. Модо урадхуулгын предприятинуудай ажахын ба партийна организацинуудай хүдэлмэридэ партийна комитедүүдэй саашадаа нигта хиналта бэелүүлхэ ябадал эригдэнэ. Хэрбээ бүхы участогуудые партийна нүлөөгөөр хангабал, модо урадхуулгын хүдэлмэриин амжалтатайгаар үнгэргэгдэхэнь лабтай.

Нютагуудтахи партийна болон советскэ организацинуудай хүтэлбэри ба туһаламжаар модо урадхуулгын зарим предприятинууд энэ навигациие муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр угтаһан байна. Үдэ, Худан ба Курба голнуудай эрьенүүд 18.500 погонно метртэ шулуу ба шэлбэһээр бүхэжүүлэгдээ. 18 мянган погонно метр үлүүтэй хаалта боолтонууд элдэб конструкцяар хэгдээ. Хүдэлмэришэдэй байха 15 хамтын байра, 5 бани, мүн 4 ледник шэнээр баригдаа, 115 онгосо заһабарилагдаһан байха юм. Магазинуудай, столовонуудай котлопунктнуудай болон улаан булангуудай хэдэн арбаад байранууд шэнээр баригдаһан, хуушаниинь һэльбэн заһабарилагдаһан байна.

Модо урадхуулга дээрэ механизм ашаглалгын үшөөл хангалтагүй байһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Модо урадхуулгын Үдын конторын инженерно таһагай хүдэлмэрилэгшэд 1951 оной навигацида модо бутарган урадхуулга дээрэ транспортно-технологическа процессые шэнэдхэн табиха тухай уралан нарижуулгын дурадхал оруулжа, тэрэнь «Бурмонголлес» трестээр һайшаагдаһан юм. Тиимэһээ, 140—150 бригадануудай хүдэлмэрилхэ 30 үлүүтэй мастерска дистанцинуудые, 70 гаран пикедүүдые эмхидхэхые энэ процесс эриһэн байгаа.

Иигэжэ, пикетно-конвейерно системэ эмхидхэлгэтэйгээр транспортно-технологическа процессээр модо урадхуулагшадай ажалые табибал, энэ жэлэй навигациин амжалтатайгаар дүүргэгдэхэнь лабтай байгаа. Теэд, хүдэлмэриин хүсэнэй дутамаг дээрэһээ модо урадхуулгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн энэ процесс эбдэгдэжэ байна. Хүдэлмэриин хүсөөр хэды дутамаг байбашье, зарим участогуудта механизмуудай хүсэн тон хангалтагүйгөөр ашаглагдана. Энэ байдалые саашадаа нэгэшье үдэр тэсэжэ болохогүй.

Навигациин түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, участогууд, дистанцинууд, пикедүүд, бригаданууд болон агрегадуудай хоорондо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгые конторын хүтэлбэрилэгшэд үшөөл эхилээдүй зандаа. Энэнһээ зохихо тобшолол хэгдэжэ, мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар хэдэн хэмжээ-ябуулганууд хараалагдабашье, хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ.

«Бурмонголлес» трестын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд транспортно-технологическа процессые модо урадхуулга дээрэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ леспромхозуудай эдэбхитэйгээр хабаадаха тушаа приказуудые гаргаһан аад, тэдэнэйнгээ дүүргэлтые хинанагүй. Тиимэһээ, олонхи леспромхозууд энэ шэнэ юумэндэ хабааданагүй.

Минлесэй УРС-ын хүдэлмэрилэгшэд ОРС-нууд, магазинууд, ларёгууд болон столовонуудай хүдэлмэрие үшөөл һайжаруулаадүй байһаар.

Олонхи аймгүйсэдкомуудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд модо урадхуулгада хабаадаха колхознигууд-сезоннигуудые правительствын тогтооһон түсэбэй ба графигай ёһоор эльгээнэгүй. Тиигэжэ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ оной апрелиин 3-най тогтоолые таһалдуулжа байна. Эгээл иимэһээ модо урадхуулгын участогууд мүнөө дээрээ хүдэлмэриин хүсөөр арайхан гэжэ 56 процент хангагдаад байха юм. Хүдэлмэришэдэйнгөө ехэнхи хүсые модо уһанда табилгада хэрэглээд, тэрэниие урадхуулгые таһалдалда оруулжа байһан ушарнууд зарим участогуудта үзэгдэнэ.

Модо урадхуулга дээрэ худалдаа наймаан муугаар табигданхай, мүн хүдэлмэришэдтэ медицинскэ туһаламжа багаар үзүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Дунда-Худанай участогта 500 холо гаран хүдэлмэришэд ажаллана. Теэд, модо урадхуулгын эхилһээр эндэ врач нэгэшье дахин ерээгүй байха юм.

Участогуудай, рейднүүдэй, дистанцинуудай, пикедүүдэй болон бригадануудай мастернууд болон техноругууд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, гээгдэлээ усадхаха ёһотой. Үдын конторын ба участогуудай партийна, профсоюзна болон комсомольско организацинууд участогуудай инженерно-техническэ бүхы хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулан, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шидабари болгохо, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин ашаар социалистическэ мүрысөө үшөө үргэдхэхэ уялгатай.

Гүрэнэй зүгһөө үгтэһэн түсэб ба график заатагүй дүүргэгдэхэ ёһотой. Түсэб гээшэ хуули мүн гэжэ модо урадхуулагша бүхэн ойлгохо зэргэтэй. Тингэбэл, энэ жэлэй навигациие хаһа саг соонь дүүргэжэ, коммунизмын агууехэ барилгануудта эрхим шанартай модо үгэжэ, Ехэ оронойнгоо үмэнэхи нангин уялгые дүүргэхэ байнабди.

Н. Дабаин, модо урадхуулгын Үдын конторын директорые политическэ талаар орлогшо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын бурят дунда һургуулиин 11-дэхи классай һурагшад Р. Иванова (зүүн гарһаа), С. Цыренов ба Л. Дугарова гэгшэд экзамендээ бэлдэжэ байна. М. Минеевэй фото.

Ерээдүйн багшанарай амжалтанууд

Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ Улан-Удын бурят дунда һургуулида 11-дэхи класс нээгдэһэн байна. Энэ классата бурят эхин һургуулинуудай багшанарые бэлэдхэнэ. 10-дахи класс дүүргэһэн һурагшад республикын элдэб аймагуудһаа нёдондо ерэжэ, энэ классата ороо һэн. Тэдэнэр ехэхэн хүсэ ба оролдолго гаргажа, һуралсалай жэлэй туршада барандаа һайнаар һураа.

Мүнөө тус классай һурагшад экзаменуудаа барижа эхилэнхэй. Тэдэнэр һуралсал-хүмүүжүүлгын теоретическэ ехэхэн дуй дуршэлтэй болоһоноо педагогикын ба психологиин экзаменууд дээрэ харуулаа. Һурагшадай олонхинь эдэ предмедүүдээрээ «5» ба «4» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаа.

Ород хэлэ заалгын методикоор һаяхан экзамен болоо. Энэ предмет заалгада ехэхэн анхарал хандуулагдаһан байгаа. Методикын багша Кирилл Андреевич Олзоевой оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар һурагшад энэ предмедээ гүнзэгыгөөр шудалһан байна. Роза Иванова багшын мэргэжэлые ехээр дурладаг юм. Тэрэ Хориин дунда һургуули дүүргээд, 11-дэхи классата һурахаяа ерээ һэн. Иванова методикоор экзаменаа «5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр үгөө. Содном Цыренов, Валя Дашиева, Дымбрыл Чагдуров ба бусад «4» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаа. Ингэжэ ерээдүй багшанар экзаменуудаа амжалтатайгаар үгэжэ байна.

Д. Егоров.

Һайн сэгнэлтэнүүдые абаһа

Сэлэнгын аймагай олон һургуулинуудта экзаменууд һайнаар үнгэржэ байна. Жэшээнь, Ново-Селенгинскэ дунда һургуулиин 7-дохи «А» ба 8-дахи классуудай бүхы һурагшад ород хэлээр экзаменаа һайн сэгнэлтэнүүдтэйгээр баряа. 9-дэхи классай һурагшад түүхын экзамен дээрэ бата бэхи знанитай байһанаа харуулаа. Энэ классай һурагшадһаа нэгэшье хүн муу сэгнэлтэ абаагүй. 6-дахи классайхид географяар ба ботаникаар һаяхан экзаменуудаа үгөө. Тэдэнэрэй олонхинь «5», «4» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаһан байна.

Ноёхоной долоонжэлэй һургуулиин 4-дэхи классай һурагшад экзаменуудаа амжалтатайгаар барижа, удаадахи класстаа орохо болоо. Мүн тус һургуулиин 5-дахи классай һурагшадай 70 процентнь эрхим, һайн сэгнэлтэнүүдтэйгээр экзаменаа баряа.

Д. Зурбанов.

ҮЕТЭНДӨӨ

Арбан жэл соо бидэниие
Аба оромнай һургаа.
Жаргалта байдал зохёолсохые
Захин, найдан, юрөөгөө.
Агуу Сталин багшынгаа
Аша туһыень харюулжа,
Золтой эдир бэенүүдээ
Зоной хэрэгтэ зорюулая.

Ажал, тэмсэл, байдалай
Алдарта замууд нээгдэнэл.
Абьяас, дуран, зоригой
Асари хүсөөр ниидэел.
Нарата һайхан Орондоо
Нангин хүсэлөө бэелүүлэн,
Үетэн олон нүхэдүүд,
Үнэнэй замаар, баяртай!

Ч. Санжиев.

Тамирска лектори

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда Кударын аймагай Тамир тосхондо хүдөөгэй лектори эмхидхэгдээ һэн. Тэндэхи долоонжэлэй һургуулиин багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, зоотехнигүүд эдэбхитэй лекторнүүд болонхой. Тэдэнэр коммунизмын агууехэ барилганууд тухай, мичуринска биологическа наукын туйлалтанууд тухай, уласхоорондын байдал тухай ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые уншана.

Хабарай тарилгын үедэ агрономическа ба зоотехническэ эрдэмүүдые пропагандировалга үргэнөөр ябуулагдаа. Багша Ананьина мичуринска һургаал тухай, участково зоотехник З. Колбина «Тэжээлэй бата бэхи база хадаа малажал хүгжөөлгын үндэһэ һуури мүн» гэһэн темээр хэдэн лекцинүүдые уншаһан байна. Багша Л. Золотарева советскэ уранзохёолшодой ажал-ябуулга ба творчество тухай, врач Л. Белова медицинскэ темээр лекцинүүдые уншана. Тэдэнэй лекцинүүдые колхознигууд ехэ һонирхон шагнадаг ба олон асуудалнуудые һурадаг юм.

Тус лекториин хүтэлбэрилэгшэ, долоонжэлэй һургуулиин директор нүхэр Осодоевой ударидалгаар лекторнүүдэй зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, хүдэлмэриин түсэб болон саашадаа хэгдэхэ лекцинүүдэй темэнүүд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Ингэжэ Тамирска хүдөөгэй лектори арад зоной дунда эрдэм ухаа дэлгэрүүлнэ.

И. Полякова.

Энээниие дуулаа гүт?

Гриф—мяхаша томо шубуун

Ангуушад Кругликов, Польшин гэгшэд Дальна Востогой Приханкайска талада шоныш мүр мүшхэжэ ябабад. Тиигэжэ ябатараа тэдэнэр ямар нэгэн юумэнэй агаар хаха зүһэн, хүүен, шааян унажа ябаха абяа дуулан, өөдөө хараба... Тэдээн тээшэ хара зүһэтэй, айхабтар томо шубуун сэб сэхэ буужа ябаба. Ангуушадай нэгэн буугаа нюрганһаа түргэн абажа, тэрэниие буудажа урдибэ. Тудагдаһан шубуун газар сохин унашаһан байна.

Тэрэниие үзэхэдэ, Дальна Востогто үзэгдөөгүй, Гриф гэжэ мяхаша шубуун байба. Гриф гээшэ эгээл томо шубуун юм.

Гриф хадаа Африкын хадануудта ба Центральна Азида үдэдэг халуун ороной шубуун Заримдаа тэрэ Кавказдашье үзэгдэдэг. Дальна Востогто энэ шубуун анха түрүүшынхээ харагдаба. Хэбэрынь Баруун Хитадһаа ниидэжэ ерэһэн байна.

Тэрэ шубууе хушуунһаань һүүл хүрэтэр хэмжэхэдэ, 1 метр 16 сантиметр, далинуудыень арбайлгахада 2 метр 86 сантиметр болоо.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ПАКТЫН ТҮЛӨӨ

ЧЕХОСЛОВАКИ

Чехословакиин Национальна фронтын центральна комитет ба эб найрамдалай тала баригшадай чехословацка комитет эб найрамдал хамгаалгаар арадай голосованиин ябаса тухай мэдээ толилбо.

Чехословакиин бүхы областьнуудһаа голосованиин дүнгүүд тушаа майн 31-дэ ороһон гүйсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор республикын 1.548.166 гражданинууд эб найрамдал хамгаалхын түлөө өөһэдынгөө голосуудые үгэһэн байна.

ФРАНЦИ

Корниль городто (Коррез гэжэ департамент) залуушуулай суглаан болоо гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Суглаанда хабаадагшад агууехэ табан державануудай хоорондо эб найрамдалай пакт баталуулха тушаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгые дэмжэһэн байна.

БИРМА

Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, эб найрамдалай тала баригшадай бүхэбирманскэ ассоциаци болбол агууехэ табан державануудай хоорондо эб найрамдалай пакт баталуулха тушаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалга доро гар табюулгые майн 12-һоо эхилээ. Тэрэ хадаа Бирмын арадта хандажа, эб найрамдалай принципүүдые дэмжэхын түлөө нэгэдэхыень, эб найрамдалай пакт баталуулха тушаа хандалгада гараа табижа, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадуудтай нэгэдэхыень уряалһан байна.

ГОЛЛАНДИ

Агуухэ табан державануудай хоорондо эб найрамдалай пакт баталуулха тушаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалга доро Голландида 118.433 хүн гарнуудаа табяа. Һүүлэй үдэрнүүдэй туршада эрдэмтэдтэй, уранзохёолшодтой, шажанай алба хэгшэдтэ гар табюулга үргэнөөр ябуулагдажа байна.

РУМЫНИ

Эб найрамдал хамгаалгын румынска саг үргэлжын комитедэй бюрогой толилһон мэдээсэл дотор майн 28-най байдалаар республикын 10.052.948 гражданинууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалга доро гарнуудаа табяа гэжэ хэлэгдэнэ.

ИНДОНЕЗИ

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалга доро гар табилга Индонезидэ үргэнөөр ябуулагдана. «Индонезиин таряашадай союз» гар табюулха талаар ехэхэн ажал ябуулна. Һүүлэй хэдэхэн хоногой туршада энэ организаци гансахан центральна Явада 40 гара мянган гар табилгануудые суглуулаа.

Италиин нютагай зэхиргаанай органуудта һунгаһан һунгалтын дүнгүүд

РИМ, июниин 2. (ТАСС). Италиин дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мэдээсэлэй үндэһөөр, Хойто Италиин 27 провинцинууд дотор Тренто гэжэ 28-дахи провинцида һунгалта болоогүй, майн 27-до провинциальна соведүүдые һунгаһанай эсэстэ, провинциальна советнигүүдэй 831 һууринь иимээр хубаагдаа гэбэл: коммунистнууд, социалистнууд ба зүүнэй тала баригша дулдыдангибэшэнэр 298 һуури абаа; христианска демокрадууд—388 һуури, баруунай социалистнууд—66, либералнууд — 26, республиканецуud—24, «социальна хүдэлөөн» гэжэ фашистнууд—17, монархистнууд—4, баруунай тала баридаг «дулдыдангибэшэнэр» 8 һуури абаһан байна.

Энэ һунгалтын үедэ христианска демокрадуудай хэрэглэһэн, һунгуулиин системын мэхэ гохото аашань элитэ болоо. Христианска демокрадууд 3.478 мянган голосуудые абаһан аад, провинциальна соведүүдтэ 388 һуури эзэлээ. Харин хамтадаа 3.072 мянган голосуудые абаһан зүүнэй партинууд оройдоо 298 һуури абаа.

Муниципальна соведүүдэй һунгалтанууд тушаа хэлэбэл, 27 провинцинуудта христианска демокрадууд 889 мянган голос суглуулан, хамта дээрээ 1230 һууринуудһаа 554-ень гэхэ гү, али 44,3 процентыень эзэлээ. Гэхэ зуура, бүхы голосуудай 39,3 процентые абаһан зүүнэй партинууд муниципальна соведүүдтэ оройдоо 31,8 процент абаа.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 4. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай нигта харилсаатай ябажа, дайсанай контратакануудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохин, тэрээнэй амиды хүсэндэ ба техникэдэ ехэ гээлтэнүүдые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Американска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командованиин мэдээсэл

ЛОНДОН, июниин 4. (ТАСС). Рейтер агентствын Токиодохи корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, американска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командовани мэдээсэл тунхаглаа. Тэрээн соонь хэлэгдэһэнэй ёһоор, Кореядэхи американска артиллеристнүүд үсэгэлдэр алдуу хэжэ, американска хоёр томо транспортна самолёдуудые буудан унагааһан байна. Тэдээн соо 10 хүн ябаһан байгаа.

Эдэ самолёдууд хадаа американска сэрэгүүдэй түрүү частьнуудта зэбсэг хэрэгсэл ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые хаяжа үгэхэ ёһотэй байгаа гэжэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Кореядэхи американска агрессиие дэмжэхэһээ Гватемала арсаба

НЬЮ-ЙОРК, июниин 3. (ТАСС). Кореядэ американска империалистнуудай ябуулжа байгаа агрессидэ хабаадахынь тула «ООН-эй мэдэлдэ» сэрэгүүдые үгэхэ эрилтэтэйгээр США-гэй зүгһөө латиноамериканска оронуудые хабшажа байһантай дашарамдуулан Гватемалын правительство болбол «Гватемалын ресурснуудай багахан байһан дээрэһээ правительство болбол ямаршье зэбсэгтэ хүсэнүүдые Нэгэдэмэл Нацануудта үгэжэ шадахагүй байна» гэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида официальнаар мэдээсэбэ гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Гватемалаһаа мэдээсэбэ.

Иранай премьер-министр Мосаддык иранска меджлистэ үгэ хэлэбэ

Һаяхан меджлисэй хаамал заседани дээрэ Иранай премьер-министр Мосаддык США-гэй ба Англиин посолнуудтай уулзаһан тухайгаа хэлээ.

«Журналь де Тегеран» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Мосаддык болбол «нефтяной промышленностиие национализацилха тухай хуулиие бэелүүлхэ шухала байһан тухай посолнуудта тайлбари» үгэһэн тухайтаа меджлисэй депутадуудта хэлэбэ. Тиихэ зуураа, тэрэ иигэжэ нэмээгээ: «орон доторхи үргэнөөр дэлгэрһэн үгырэлгэ ба экономическа доройтолготой тэмсэхын тула манай байгаалиин баялигуудые ашаглалгаһаа шадаал һаа ехэ доход оруулха ёһотойбди. Тегеранда 20 мянгаһаа дээшэ тоонҡой гуйраншангууд бии гэжэ би сэхэ мэдүүлһэн байгааб. Тэдэнэрэй ажабайдалай ямар байһыень имагтал бурхан мэдэхэ».

«Английска миссиие ерүүлхэ тушаа хэлэхэ болоо һаа, —гэжэ Мосаддык саашань хэлээ, — хэлсээнүүдэй программын бидэндэ мэдэгдэхэгүй байһан дээрэһээ тиимэ миссиие ерүүлхэ зүбшөөл үгэжэ шадахагүй байнабди гэжэ би посолнуудта мэдүүлээб. Хэлсээнүүдэй шэнжэ ба удха тухай манда түрүүн хэлэхэ ёһотой, тиигэн хойнонь Холимол комиссиин Иранай нефтяной промышленностиие национализацилха тухай хуулиие бэелүүлхэ комисси—редакциин ажагалалта зүбшөөл абаад ба национализаци тухай хуулитай зохилдуулан хэгдэхэ хэлсээнүүдэй программые нарин нигтаар шудалаад байгаа һаа, бидэнэр английска миссиие ерүүлхэ зүбшөөл үгэжэ шадаха байгаабди».

Национализаци тухай хуулиие бэелүүлхэһээ гадна бидэнэр имагтал манай нефтиие худалдаха тушаа хуулиин 7-дохи статьятай зохилдуулан хэлсээнүүдые эхилжэ шадаха байнабди».

«Нефтиин асуудалые шиидхэхын тула премьер-министртэ ажалябуулгын эрхэ сүлөө олгохо хэрэгтэй» гэжэ депутат Эмами гэгшын мэдүүлһэнэй һүүлээр Мосаддык иигэжэ хэлээ: «мүнөө таанар хуулиие нэгэн һаналаар һайшаажа, тэрээниие минии гарта үгэбэт, тиин би тэрээниие бэелүүлхэб».

«Голу» газетэ болбол премьер-министр Мосаддык гэгшын мэдүүлгэ тушаа бэшэхэ зуураа, американска посолой хэһэн сайлалга дээрэ Великобританиин посол национализаци тухай хуулида хубилалтануудые оруулха тушаа Мосаддыкһаа асууһан байна гэжэ тэмдэглэнэ.

Газетэ хадаа премьер-министр английска посолдо харюусаха зуураа, «меджлис болбол хуулида багаханшье хубилалтануудые оруулха эрхэгүй юм, гэбэшье хэрэгээ мухардаад байгаа һаа, ондоо проект бэлэдхэхэ эрхэтэй байна» гэжэ мэдүүлээ гэжэ саашань бэшэнэ.

Мосаддыкын энэ мэдүүлгэ хэхэдэнь, «меджлисэй заседани дээрэ ехэ шууяан болоо. Депутадуудай «хуулида ямаршье хубилалтануудые бидэ оруулхагүйбди!» гэһэн хашхараанууд бүхы талаһаа дуулдажа байгаа.

Иранай нефтяной промышленностиие национализацилха асуудал тушаа

ЛОНДОН, июниин 3. (ТАСС). Тегеранһаа Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр премьер-министр Мосаддык ба дотоодын хэрэгүүдэй министр Захеди гэгшэд англо-иранска нефтяной компаниин предприятинуудые Иранда шэлжүүлэн үгэлгые хинажа байгаа национальна экономикын министр Амир Алаи гэгшэтэй зүблөө хэбэ. Зүблөөн дээрэ национальна экономикын министрын шиидхэхэ асуудалнууд хэлсэгдэһэн байна.

Гурбан хүнһөө бүридэһэн иранска комисси болбол нефтяной промышленностиие национализацилха тухай хуулиие бэелүүлхэ холимол комисстай июниин 2-ой үдэшэ зүблөө хэһэн байна. Тусхай правлени байгуулагдажа, англо-иранска нефтяной компаниин бүхы предприятинуудые өөрынгөө мэдэлдэ абаха ба тэрэниие эрхилхэ, шэнэ компани хадаа «иранска национальна нефтяной «компани» гэжэ саашадаа нэрлэгдэхэ гэһэн шиидхэбэри тус зүблөөн дээрэ абтаа.

Италиин дотоодын хэрэгүүдэй Министерствын мэдээсэл тушаа

РИМ, июниин 3. (ТАСС). Майн 27-до муниципальна соведүүдтэ хэгдэһэн һунгалтануудай дүнгүүд хадаа мүнөө үедэ «техническэ шалтагаанаар» толилогдохогүй байна, юуб гэхэдэ тэдэ дүнгүүд уридшалан «шэнжэлэгдэһэнэй» һүүлээр, хожом толилогдохо гэжэ дотоодын хэрэгүүдэй министерство мэдээсээ.

Хойто-Италиин 28 провинцинуудта майн 27-до үгтэһэн 9 миллион голосуудые тоолоһон дүнгүүдые итальянска правительство июниин 10-да болохо хоёрдохи һунгалтаһаа урда тээ толилхоёо айна. Юуб гэхэдэ, орон дотор христианска демокрадуудай позицинуудай улаһые ба демократическа хүсэнүүдэй бэхижэһые багааршье һаань нюуха гэжэ оролдоно.

Германи тушаа баруун державануудай хуули буса ябуулганууд

ГААГА, июниин 2. (ТАСС). Голландска парламент болбол голландско-германска хилые «заһаха тухай» декредые һайшааһан хуули баталаа. Тэрээнэй ёһоор, Германиин хэдэ хэдэн һуурин газарнууд Голландида орохо болоно. Нэгэ талаһаа Германиин ба нүгөө талаһаа Голланди, Бельги, Люксембург, Саар ба Франциин хоорондохи хилые хубилгаха тухай сепаратна шиидхэбэри баруун гурбан державанууд 1948 ондо гаргаһан байгаа. Энэ хадаа 1945 оной июниин 5-да СССР, США, Великобритани ба Франциин правительствонуудай баталһан «Германиин диилдэлгэ тухай декларациие» эбдэһэн ябадал болоно ба Германиин баруун погранична районуудай 31 пунктнуудһаа таһалжа абаха ябадалда зорюулагдана.

АГЫН ҺОНИНУУД

«КОЛХОЗНИК» ГЭЖ... ОБЩЕСТВЫН КОМАНДАНУУД

Округэй колхозу... «Колхозник» гэжэ һайн... нэй обществын шэнэ ком... нууд байгуулагдана. һ... «Красная весна», «Ст... скиі путь» колхозуудай... гэдэ тус обществын ком... нууд байгуулагдаба. К... дануудай хүдэлмэридэ ... зой комсомолецууд ба ... шуул эдэбхитэйгээр хаба... сана.

Мүнөө округ дотор тус ... ществын 37 командануу... хидхэгдээд, хүдэлмэрээ ... жа эхилбэ.

МЭРГЭН БУУДАЛГА... МҮРЫСӨӨН

Һаяхан ДОСАР-мын ... тедээр эмхидхэгдэһэн ... буудагшадай мүрысөөн ү... гэгдэбэ. Энээндэ 43 ком... хабаадалсаа. Эндэ Улаа... лагай сельсоведэй Киров... рэмжэтэ колхозой буудаг... команда түрүү һуури ... Мэргэн буудагша Баз... чинов илангаяа һайн ам... туйлаа.

КАНАВАНУУД ЗАҺАБАРИЛАГДАН...

Зугаалайн сельсоведэй ... ёл» колхозой гэшүүд ... лан дээрээ, мүн огородно... ургаса ургуулхын түлө... шэмтэйгээр хүдэлмэ... байна. Һаяхан колхоз... километр хахад утатай ... заһабарилжа, уһа урад... ба. Энэ канаваар хэдэн ... овощной культуранууд уһ... даха байна.

ШОНЫН ГҮЛГЭДЫ... АЛЛБА

Алханын сельсоведэй ... линай нэрэмжэтэ арт... гэшүүд нүхэд М. Балмаев, ... Шагдаров гэгшэд ниитын... лай фермэлэ дүтэ түрэһэ... нын нүхэ олоо. Тэдэнэр ... нүхэсэ малтажа, досо... шонын 8 гүлгэ слоод ал...

КОЛХОЗДО ТУҺАЛ...

Харашэбэрэй эхин һ... лиин һурагшад багша ... Тудуповай хүтэлбэри ... воскреснигүүдые үнгэр... эндэхи колхозло ехэхэн ... хүргэнэ. Һурагшад 300 ... сабшалангай шулуу, бур... нуудые сэбэрлээ.

А. Жамба...

Ажалшадые эд бара... дутаанагүй

Нүхэр Ж. Дугаров Хэ... аймагай Сталинай нэрэми... модхогдоһон колхозой дэ... магазинай продавецээр ху... рилхэ зуураа, колхознигууд... гэн хэрэглэлэй эд бараагаа... гаха уялгаяа һайнаар бэел...

Хабарай тарилгын эхи... хойшо нүхэр Дугаров нүүд... далдаа үргэнөөр ябуулна. ... эдэбхитэй хүдэлмэриин аша... рилга дээрэ хүдэлмэрилжэ ... колхознигууд ба механиза... үдэр бүри хэрэглэгдэхэ ... зуруул, сахар, сай болон ... раагаар оройдоо дуталданаг... рэшэлэн холын гүүртэ... малшад эд бараагаар ... хангагдана.

Продавец Ж. Дугаров ... хүдэлмэрилһэнэй ашаар эд... най эрьесын һара бүрини ... үлүүлэн дүүргэнэ.

Ц. Буя...

Харюусалгата ре...
Б. А. ОЧИ...

МҮНӨӨДЭР КИ... ТЕАТРНУУД

Кинотеатр «ПРОГРЕСС» — «... ябагшадай түлөө» (12, 14 час... «Дарагдаагүй город» (16, 18, 20, ... суудһаа), «Венын басагад» (23 ... минутаһаа).

Кинотеатр «ЭРДЭМ» — «Эль... уулзалга» (11, 13 часуудһаа), «... гаһаа ерэһэн хүбүүн» (15, 17, ... часуудһаа).

Гурэнэй ЦИРК — Үдэшын 9 ... акробатическа, жонглёрно номер... лилипудуудай концерт.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03610. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10 000